

KS § 84

Dnr KS/2024:271 – 042

Ekonomisk rapport mars 2024, Strängnäs kommun

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. godkänna Ekonomisk rapport mars 2024 för Strängnäs kommun, daterad 2024-04-23,
2. kompensera nämnderna med budgettillskott för pris- och löneökningar motsvarande 29 miljoner kronor i enlighet med det förslag som framgår av tabell 1.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det endast finns ett förslag till beslut och att detta blir kommunstyrelsens beslut.

Beskrivning av ärendet

Lågkonjunktur, fortsatt hög inflation och låg befolkningstillväxt kommer att innebära en utmaning 2024. Flera kommuner och regioner har redan indikerat att de står inför ekonomiska svårigheter, och vissa måste genomföra stora besparingar för att balansera budgeten. Även Strängnäs kommun känner av det utmanande ekonomiska läget. Enligt den första ekonomiska rapporten för året förväntas kommunens resultat landa på ett underskott för 2024. Prognosen för hela året pekar på ett minus på 27 miljoner kronor, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på 36 miljoner kronor. Tack vare tidigare års goda resultat och en aktiv ekonomistyrning har kommunen en stabil ekonomisk bas, vilket möjliggör användning av resultatutjämningsreserven för att temporärt hantera underskottet och uppnå ett balanserat resultat för året.

Nämnderna har kompenserats med budgetmedel för pris- och löneökningar utifrån det förväntade inflationsläget. Det prognostiserade underskottet beror främst på kostnadsökningar inom socialnämndens ansvarsområden som bland annat är kopplat till ökade kostnader för placeringar av barn och unga. Underskottet beror också på att tidigare reserverade medel i det egna kapitalet tas i anspråk. Det handlar framför allt om nyttjande av tidigare avsatta medel i migrationsfonden för finansiering av kostnader för nyanlända. Kostnadsutvecklingen och det prognostiserade underskottet behöver hanteras med åtgärder för att uppnå en fortsatt långsiktigt uthållig ekonomi. Därför förväntas socialnämnden besluta om en åtgärdsplan för att hantera den prognostiserade budgetavvikelsen.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Utöver redan tidigare kompensation för pris- och löneökningar föreslås ytterligare kompensation till nämnderna i form av budgettillskott. Det handlar om kompensation för höjt PO-pålägg (personalkostnadspålägg där lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalspension och avtalsförsäkring ingår) samt för hyreshöjning utifrån årets hyresförhandlingar. I tabell 1 nedan framgår förslag på budgettillskott per nämnd.

Tabell 1. Förslag på budgettillskott till nämnderna

Kategori	Kommun-								Totalt
	KF	KS	TFN	MSN	KN	SN	BUN	övergripande	
Justerings PO-pålägg	0	1	1	0	0	7	9	-19	0
Justerings hyreshöjning	0	0	1	0	1	2	6	-10	0
Totalt	0	2	2	0	1	9	15	-29	0

Ekonomiska konsekvenser för hållbar utveckling

Förslag om budgettillskott till nämnderna för att kompensera för höjt PO-pålägg samt hyreshöjning är inräknat i helårsprognosen. Tillskotten finansieras genom att avsatta resurs- och reservmedel inte beräknas nyttjas under året. Kompensationen stärker nämndernas möjlighet att hantera det rådande ekonomiska läget och fokusera på att leverera välfärdstjänster av god kvalitet.

Miljömässiga konsekvenser för hållbar utveckling

Beslutet medför inga miljömässiga konsekvenser för kommunen.

Sociala konsekvenser för hållbar utveckling

Beslutet medför inga sociala konsekvenser för kommunen.

Uppföljning

Återrapportering sker i samband med den ordinarie ekonomiska rapporteringen.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, Ekonomisk rapport mars 2024 för Strängnäs kommun, 2024-04-23

Rapport, Ekonomisk rapport mars 2024 för Strängnäs kommun, 2024-04-23

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen för kännedom

Teknik- och fritidsnämnden för kännedom

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för kännedom

Kulturnämnden för kännedom

Socialnämnden för kännedom

Barn- och utbildningsnämnden för kännedom

Kommunrevisionen för kännedom

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Ekonomisk rapport mars 2024 för Strängnäs kommun

I vårändringsbudgeten, som presenterades den 15 april, konstaterar regeringen att svensk ekonomi befinner sig i lågkonjunktur och beräknas vara det till 2025, med den svåraste perioden 2024. Efter det räknar regeringen med att ekonomin återhämtar sig och når ett balanserat konjunkturläge 2027. Sveriges BNP förväntas öka svagt under 2024. Ökningen drivs främst av en viss återhämtning av hushållens konsumtion till följd av lägre inflation och räntor samt högre löneökningar. Den svaga BNP-tillväxten antas påverka arbetsmarknaden som försämras under 2024 och förblir svag 2025 innan den förbättras. Arbetslösheten väntas stiga till 8,3 procent i år och 8,4 procent 2025 innan den minskar igen.

Konjunkturläget och den fortsatt relativt höga inflationen kommer att påverka verksamheternas kostnadsutveckling framöver. Tillsammans med en låg befolkningstillväxt och en lägre skatteintäktsökning, gör det att flertalet kommuner och regioner behöver göra stora besparingar. För Strängnäs kommun har en aktiv ekonomistyrning och goda resultat under senare år medfört en stabil ekonomisk grund. Det gör att vi har ett större handlingsutrymme än många andra kommuner och regioner. Redan i samband med budgetbeslut under 2023 beslutades att kompensera nämnderna med ökade budgetar för 2024 för att hantera kommande pris- och löneökningar enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR:s) prognoser. Dessutom beslutades att det årliga effektiviseringskravet skulle tas bort under 2024. Syftet var att underlätta för verksamheterna att hantera den tuffa ekonomiska situationen och att undvika kortsiktiga neddragningar. I stället skulle det skapa tid och handlingsutrymme för att göra välbetänkta och effektfulla val för framtiden.

När nu pris- och löneökningarna förväntas bli något högre föreslås ytterligare kompensation till nämnderna i form av budgettillskott. Det handlar om kompensation för höjt PO-pålägg (personalomkostnadspålägg där lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalspension och avtalsförsäkring ingår) samt för hyreshöjning utifrån årets hyresförhandlingar. Kompensationen stärker nämndernas möjlighet att hantera det rådande ekonomiska läget och fokusera på att leverera välfärdstjänster av god kvalitet.

Resultat och prognos

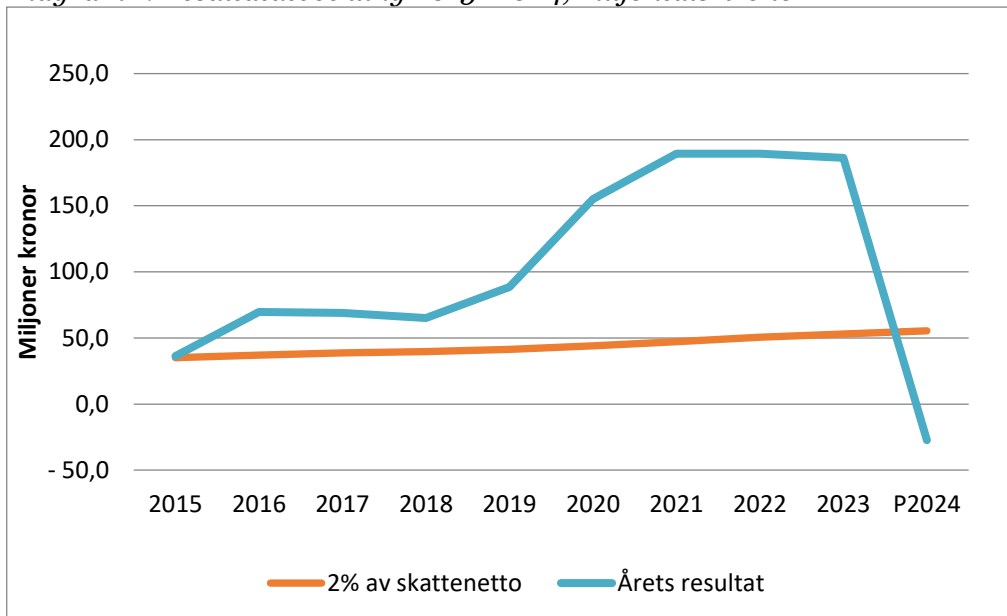
Kommunens resultat för perioden uppgick till drygt 10 miljoner kronor vilket motsvarade ett underskott i förhållande till periodens budget med över 11 miljoner kronor. Den negativa avvikelsen beror på att nämnderna har haft högre kostnader än budgeterat för första kvartalet.

Ett överskott med drygt 8 miljoner kronor var budgeterat inför 2024 enligt Flerårsplan 2024–2026. Årets resultat förväntas i nuläget bli ett underskott med 27 miljoner kronor och innebär en negativ budgetavvikelse på 36 miljoner kronor. Orsaken till budgetavvikelsen är främst ökade kostnader inom socialnämndens ansvarsområden samt att tidigare reserverade medel i det egna kapitalet tas i anspråk. Det handlar framför allt om nyttjande av tidigare avsatta medel i migrationsfonden för finansiering av kostnader för nyanlända. Förväntat resultat för året motsvarar minus 1 procent av skattenettet.

I diagrammet nedan framgår prognostiserat resultat för året samt resultatutvecklingen sedan 2015.

Diagram 1. Resultatutveckling 2015–2024, miljontals kronor

Helårsprognosen enligt kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning (KS/2019:355 och KS/2022:518) beräknas bli strax över 22 miljoner kronor. Resultatutjämningsreserven har då nyttjats för att uppnå ett balanskravsresultat som är noll. Dessutom har kostnader som täcks av tidigare års överskott och reserverade fondmedel (medel avsatt i det egna kapitalet) avräknats. Resultatet motsvarar 0,8 procent av förväntade skatteintäkter och generella statsbidrag.

Tabell 1. Prognos för årets resultat och resultat enligt god ekonomisk hushållning, miljontals kronor

Resultat, mkr	Budget	Prognos
	2024	2024
Årets resultat	8,2	-27,4
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	27,4
Årets resultat enligt balanskravet	8,2	0,0
lanspråktagna medel som reserverat under eget kapit	0,0	22,3
Resultat enligt god ekonomisk hushållning	8,2	22,3
Resultatmål	0,3%	0,8%

Tabellen nedan visar en sammanfattning av ekonomiskt utfall för uppföljningsperioden samt helårsprognos för 2024. För mer detaljer, se bilaga 1.

Tabell 2. Kommunens driftredovisning, miljontals kronor*

	Utfall Jan - Mar 2024	Budget Jan - Mar 2024	Avvikelse Jan - Mar 2024	Prognos helår 2024	Budget helår 2024	Prognos Avvikelse
Kommunfullmäktige	-1.4	-1.5	● 0.1	-8.6	-8.6	0.0
Kommunstyrelsen	-51.2	-54.2	● 3.0	-210.9	-210.9	0.0
Teknik- och fritidsnämnden	-50.0	-48.3	● -1.6	-186.9	-186.9	0.0
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	-10.5	-9.4	● -1.1	-36.0	-36.0	0.0
Kulturnämnden	-15.0	-16.2	● 1.2	-62.1	-62.1	0.0
Socialnämnden	-256.0	-234.1	● -21.9	-950.8	-932.8	-18.0
Barn- och utbildningsnämnden	-314.3	-322.8	● 8.5	-1 219.3	-1 219.3	0.0
Finansförvaltning	687.9	687.7	● 0.2	2 647.2	2 664.8	-17.6
	0.0		● 0.0	0.0		0.0
Strängnäs kommun	-10.4	1.1	● -11.5	-27.4	8.2	-35.6

* Resultat och prognos är under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med förslag om budgettillskott till nämnderna för kompensation för höjt PO-pålägg och hyresökningar.

Nämnderna redovisade en negativ avvikelse mot budget för perioden med drygt 11 miljoner kronor. Den stora negativa avvikelsen fanns hos socialnämnden med

en negativ avvikelse på närmare 22 miljoner kronor. Den totala helårsprognosen för nämnderna är ett underskott med 18 miljoner som prognostiseras av socialnämnden. Övriga nämnder prognostiserar i nuläget med budgetar i balans.

Finansförvaltningen, som består av kommungemensamma kostnader och intäkter, skattenetto och räntenetto, prognostiserar med ett resultat på drygt 2 647 miljoner kronor. Det innebär en negativ avvikelse mot budget med totalt 18 miljoner kronor.

För kommungemensamma kostnader och intäkter redovisades för perioden ett underskott med 7 miljoner kronor. Helårsprognosen pekar dock på ett förväntat underskott på 26 miljoner kronor och beror på att drygt 22 miljoner kronor förväntas tas i anspråk av de medel som tidigare reserverats i det egna kapitalet. En större budgetavvikelse förväntas även av resurs- och reservmedel. Det beror på förslag om en politisk prioritering på 19 miljoner kronor för att kompensera nämnderna för ökade kostnader för personalomkostnadspålägg. Samtidigt förväntas en positiv avvikelse för reservmedel för demografisk volymjustering, då befolkningstillväxten ser ut att bli lägre än förväntat.

För räntenettet redovisades per sista mars en positiv avvikelse med 10 miljoner kronor. Vid årets slut beräknas det bli en positiv avvikelse med 7 miljoner kronor vilket främst förklaras av högre ränteintäkter samt högre borgensavgifter än budgeterat.

För skattenettet redovisades per sista mars en negativ budgetavvikelse på närmare 3 miljoner kronor. Avvikelsen förväntas vid årets slut bli en positiv avvikelse med 2 miljoner kronor. Det beror på att antalet arbetade timmar beräknas bli högre än vad som tidigare beräknats. Kommunens bedömning av skatteintäktsprognosen bygger, liksom tidigare år, på Sveriges Kommuner och Regioners (SKRs) skatteunderlagsprognos samt kommunens befolkningsprognos.

För övriga kostnadsposter inom finansförvaltningen prognostiseras ingen större avvikelse mot budget för året på totalen.

Nämndernas helårsprognos

Nämnderna prognostiserar med underskott på 18 miljoner kronor för 2024 som beror på högre kostnader än budgeterat inom socialnämnden. Övriga nämnder prognostiserar med budgetar i balans. Prognosavvikelsen för nämnderna motsvarar 0,7 procent över budget.

Socialnämndens helårsprognos är ett underskott på 18 miljoner kronor, vilket för nämnden motsvarar en budgetavvikelse med 1,9 procent. Underskottet beror främst på att köp av externa placeringar av barn och unga förväntas fortsatt vara högre än budget. Det pågår ett aktivt arbete tillsammans med öppenvården för att minska och korta ner placeringar i de fall där det bedöms lämpligt. Nämnden har även ökade kostnader för externa och egna familje- och jourhem på grund av ett ökat behov. För att undvika kostsamma externa familjehem arbetar verksamheten med att rekrytera fler egna familjehem. Behovet av personlig assistans har ökat vilket gör att årets budget inte beräknas täcka årets kostnader och därför pekar prognosen även där på ett underskott. En ytterligare förklaring till underskottet är att kostnaderna för hemtjänstens egen regi fortsätter att vara högre än beslutad ersättningsnivå.

För att åtgärda underskotten inom socialnämnden upprättades en handlingsplan under 2023 som under 2024 kommer att följas upp månadsvis med ett mål att nå en budget i balans.

Barn- och utbildningsnämnden prognostiserar i nuläget med en budget i balans. Om barn- och elevantalet fortsätter att vara lågt, vilket prognosen pekar på, kommer barn- och utbildningsnämnden i samband med den demografiska volymavstämningen i delår 2 återlämna en del av sin budget. Efter budgetjusteringen pekar helårsprognosen på en budget i balans.

Övriga nämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget

Nettokostnadsförändring

Tabell 3. Kommunens nettokostnadsförändring, miljontals kronor

	Utfall Jan - Mar 2024	Utfall Jan - Mar 2023	Utfall helår 2023	Prognos helår 2024
Strängnäs kommun	-10.4	15.5	186.2	-27.4

Nämndernas prognos för utfallet 2024 innebär en ökning av nettokostnaden med närmare 214 miljoner kronor, eller 12,8 procent, jämfört med utfallet för 2023. Löne- och prisuppräkningsar står för den största delen av ökningen. Den procentuellt största delen av nettokostnadsförändringen ser vi hos socialnämnden och kommunstyrelsen. För socialnämnden beror ökningen utöver löne- och prisuppräkningsar främst på ökade kostnader för köp av huvudverksamhet, främst på grund av fler placeringar av barn och unga, samt ökade kostnader för inhyrd personal. För kommunstyrelsen beror ökningen utöver löne- och prisuppräkningsar främst på ökade kostnader för kollektivtrafik

och personal. Kulturnämnden räknar med en minskning av nettokostnaden mellan åren då nämnden år 2023 fick ett tillskott i budgeten för 500årsresan.

För att ta del av mer information kring utfall och prognos samt nettokostnadsförändring hänvisas till respektive nämnds rapportering.

RAPPORT

Dnr KS/2024:271

2024-04-23

7/7

Bilaga 1. Detaljerad driftredovisning

	Utfall Jan - Mar 2024	Budget Jan - Mar 2024		Avvikelse Jan - Mar 2024	Prognos helår 2024	Budget helår 2024	Prognos Avvikelse
▼ Strängnäs kommun	-10.4	1.1	●	-11.5	-27.4	8.2	-35.6
▶ 1 - Kommunfullmäktige	-1.4	-1.5	●	0.1	-8.6	-8.6	0.0
▶ 2 - Kommunstyrelsen	-51.2	-54.2	●	3.0	-210.9	-210.9	0.0
▶ 3 - Teknik- och fritidsnämnden	-50.0	-48.3	●	-1.6	-186.9	-186.9	0.0
▶ 4 - Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	-10.5	-9.4	●	-1.1	-36.0	-36.0	0.0
▶ 5 - Kulturnämnden	-15.0	-16.2	●	1.2	-62.1	-62.1	0.0
▶ 6 - Socialnämnden	-256.0	-234.1	●	-21.9	-950.8	-932.8	-18.0
▶ 8 - Barn- och utbildningsnämnden	-314.3	-322.8	●	8.5	-1 219.3	-1 219.3	-0.0
▼ 9 - Finansförvaltning	687.9	687.7	●	0.2	2 647.2	2 664.8	-17.6
▼ 91 - Kommungemensamma kostnader & intäkter	-16.2	-8.9	●	-7.4	-160.7	-134.4	-26.3
▶ 9110 - Pensionsförvaltning	-15.5	-12.5	●	-2.9	-50.1	-50.1	0.0
▶ 9114 - Budgeterade gem. avskrivningar/hyror	3.6	3.8	●	-0.2	-58.0	-58.0	0.0
▶ 9119 - Övriga kommungemensamma kostnader	0.0	-0.9	●	0.9	-3.6	-3.6	-0.0
▶ 9150 - Resurs- och reservmedel	-3.5	0.8	●	-4.2	-26.7	-22.7	-4.0
▶ 9190 - Lanspråktagna medel från eget kapital	-1.0		●	-1.0	-22.3		-22.3
▶ 92 - Skattenetto	688.7	691.2	●	-2.6	2 766.6	2 764.9	1.7
▶ 93 - Räntenetto	15.5	5.3	●	10.2	41.3	34.3	7.0